

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1931.

Första kammaren.

Nr 6.

Måndagen den 26 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 4.30 e. m.

Herr statsrådet *Holmbäck* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 39, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

Justerades protokollen för den 17 och den 19 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med åberopande av närslutna läkarintyg får jag vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under tiden till den 8 nästkommande februari. Stockholm den 25 januari 1931.

Gustaf W. Roos.

Härmed intygas att landshövding *Gustaf Roos* på grund av sjukdom (Bronchitis ac.) är i behov av befrielse från riksdagsgöromålen under tiden d. $\frac{26}{1}$ — d. $\frac{8}{2}$ 1931.

Stockholm d. $\frac{23}{1}$ 1931.

Hjalmar Casserman,
leg. läk.

Den begärda ledigheten beviljades.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl. väckta motionen, nr 104, om sänkning av räntan å lån från kraftledningslånefonden m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 105, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl., om sänkning av räntan å lån från vattenkraftslånefonden m. m.;

nr 106, av herr *Thelin*, om förändring i vissa fall av samrealskola till goss-realskola; samt

nr 107, av herr *Andersson, Karl Andreas*, om tillgodoseende genom statens försorg av fiskerinäringens behov av säkerhetsanstalter till sjöss.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den av herr *Anderson, Erik*, m. fl. väckta motionen, nr 108, om ytterligare anslag till utredning angående vattenavledning från Emåns vattenområde.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den av herr *Trygger* m. fl. väckta motionen, nr 121, om höjning av sockertullen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av fröken *Hesselgren* och herr *Bärg* väckta motionen, nr 128, om anslag till statsbaneföreningen »Gör godt».

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott herr *Nylanders* motion, nr 138, om utredning angående övergång till högertrafik.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:
nr 145, av herr *Nilsson, Petrus*, m. fl., om åvägabringande av utredning och förslag rörande en statlig utlåningsfond för underlättande av byggandet av goda och ändamålsenliga lantarbetarbostäder;

nr 146, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, och herr *Gabrielsson*, om inrättande av en statens lånefond för lantarbetarbostäder;

nr 147, av herr *Nilsson, Petrus*, m. fl., om anordnande i Kalmar av kontroll för export av smör och ägg;

nr 148, av herr *Clemedtson* m. fl., om ändrade villkor för lån från spannmålslagerhusfonden och spannmålskreditfonden;

nr 149, av herr *Julin* m. fl., angående företräde för inhemskt bränsle vid upphandling för statliga, kommunala och vissa enskilda inrättningars behov; samt

nr 150, av herr *Bergqvist* m. fl., om anslag till G. E. Broms egnahemsstiftelse för fullföljande av diknings- och kolonisationsarbetet å stiftelsens ägor.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Nylanders* motion, nr 151, om vissa åtgärder till förbättrande av befordringsförhållandena inom armén.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 152, av herrar *Nylander* och *Björnsson*, om lagbestämmelser mot uppsättande vid vägarna av trafiksäkerheten ovidkommande reklamannonser; och

nr 153, av herr *Hellberg*, om upphävande av 22 kap. 15 § strafflagen.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott herr *Hellbergs* motion, nr 154, om trance-seansers undantagande från bestämmelserna i förordningen angående offentliga föreställningar i hypnotism eller därmed likartade experiment.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott den av herr *Tjällgren* m. fl. väckta motionen, nr 155, om kronoskatteuppbördens fördelning på två terminer.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Lindhagens* motion, nr 174, angående organiserande av en rättsordning, innefattande en rätt till jorden för den nödlidande lantbefolkningen.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott herr *Lindhagens* motion, nr 175, om skogs- och flottningsarbetarnas representerande i kommittén för sociala jordfrågor.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Lindhagens* motion, nr 176, om undersökning i vad mån inom vårt land behöfelig söndagsvila utan berättigad anledning åsidosättes.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 177, om anslag till upplysningsarbetet för freden.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott herr *Lindhagens* motion, nr 178, om införande i förordningen angående expeditionslösen av bestämmelse, att protokoll över borgerlig vigselförrättning icke behöfver lösas av kontrahenterna.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den av herr *Reuterskiöld* m. fl. väckta motionen, nr 179, om ändrad beräkning av underlaget för fastighetsskatten beträffande jordbruksfastighet.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet den av herr *Reuterskiöld* m. fl. väckta motionen, nr 180, om garantiskattsystemets avskaffande i fråga om landstingsskatten.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner: nr 181, av herr *Reuterskiöld* m. fl., om jordbruksfastighets likställande med annan fastighet beträffande vägbeskattningen;

nr 182, av herr *Nilsson, Petrus*, m. fl., angående minimipris å brödsädesspannmål;

nr 183, av herr *Nilsson, Petrus*, m. fl., om åtgärder till den svenska havreodlingens stödjande;

nr 184, av herr *Lundell* m. fl., om ändrade bestämmelser rörande upphandling av lantbruksprodukter för statens behov; samt

nr 185, av herr *Bodin* m. fl., angående en statligt ordnad redskapsförsäkring för fiskarbefolkningen.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Dalbergs* motion, nr 186, om höjning av enligt pensionsförsäkringslagen utgående allmänna pensionstillägg, understöd och barntillägg.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Nermans* motioner: nr 187, angående hjälpverksamheten för de arbetslösa; och

nr 188, om anslag till bearbetande av material till en det svenska arbetets historia.

Föredrogs herr *Nermans* motion, nr 189, om Sveriges anslutning till det ryska avrustningsförslaget.

Herr **Nerman**: Jag ber att få besvära med en liten formell ändring av yrkandet, så att det måtte lyda på följande sätt: Med stöd av vad sålunda anförts får undertecknad föreslå riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t *dels* i princip uttala sig för i Genève föreliggande, av sovjetregeringen framförda avrustningsförslag; samt *dels* anhålla att regeringen ville genom den svenska delegationen i Nationernas förbund och dess avrustningskonferenser i alla instanser och i alla detaljer verka för och rösta i enlighet med denna riksdagens ståndpunkt.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall, varefter förevarande motion, i enlighet därmed ändrad, hänvisades till konstitutionsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Nermans* motion, nr 190, om Ladugårdsgårdets upplåtande till Stockholms stad för bebyggande med billiga smålägenheter.

Vid förnyad föredragning av bankoutskottets utlåtande nr 3, i anledning av väckt motion angående dyrtidstillägg åt den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition, nr 39, blev densamma på begäran bordlagd.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag hemställer, herr talman, att kammaren måtte besluta, att de till tillfälliga utskott hänvisade motionerna nr 63, av herr Johansson, Johan, m. fl., om utredning och förslag angående kontroll å handeln med fodermedel och konstgödsel, och nr 64, av herr Larsson, Johan, om utredning angående de ekonomiska förutsättningarna för en reglering av Fyrisån och dess tillflöden m. m., skola båda tilldelas andra tillfälliga utskottet.

Vad herr förste vice talmannen sålunda hemställt bifölls.

Herr *Lindhagen* väckte nedannämnda motioner:

nr 191, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om avstyckat eller avsöndrat områdes befriande från ansvar för in-teckning i stamfastighet m. m.; och

nr 192, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 20 kap. 3 § lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet.

Dessa motioner hänvisades till behandling av lagutskott.

Ordet lämnades på begäran till herr **Lindhagen**, som anförde: Herr tal- *Interpellation ang. utlämnandet av lik till de anatomiska institutionerna.*
man, jag skall be att få framställa en liten interpellation.

Genom förordningen den 24 januari 1777 föreskrevs, att liken efter alla självspillingar inom sju mils distrikt skulle utlämnas till anatomiska institutionen i Uppsala. Liknande bestämmelser utfärdades för Stockholm den 27 juli 1814 samt för Lund den 27 november 1816, den 3 mars 1837 och den 24 mars 1865.

Länsstyrelsen i Uppsala påkallade år 1907 ändring i dessa bestämmelser, men utan verkan.

År 1910 hänvände sig folkskolläraren A. Rosén i Hällestad till justitieombudsmannen. En skriftväxling uppstod, och år 1911 framlade medicinalstyrelsen förslag till ny kungörelse angående liks tillhandahållande åt de anatomiska institutionerna. I detta förslag voro lik efter självspillingar frigivna. Även detta förslag ledde ej till något.

År 1921 tillkallade ecklesiastikministern professor I. Broman för att verkställa ny utredning i ämnet. Denna, som framlades i december 1922, innefattade jämväl förslag rörande anskaffande av lik för den för läkarutbildningen nödvändiga anatomiska undervisningen. Detta förslag avlyste likaledes rätten till självspillingars lik. Det borttog också de anatomiska institutionernas rätt till liken efter självspillingar. Det anmärktes i utredningen, att i intet av de många främmande länder, som gjorts till föremål för undersökning, självspillingar tagas till dissektion, då anförvanter önska omhändertaga och begrava den döde.

Icke heller professor Bromans betänkande har hitintills lett till något resultat.

I november 1929 ingick professor Robin Fähræus till medicinska fakulteten i Uppsala med påminnelse om Bromans förslag, men hitintills utan verkan.

Anledningen till påminnelserna mot de gamla författningarna voro, att de i och för sig voro föråldrade samt ofta gävo upphov till de mest upprörande scener, då anförvanter vägrades att taga hand om och begrava de döda. Ganska nyligen har sådant inträffat. Vederbörande vägra att utlämna de döda kropparna till anförvanter eller låta med våld röva dem från släktingarna. Ibland lär det tillgå så, att en formell jordfästning äger rum, men sedan upphämtas i tysthet den döda kroppen ur graven.

Det förtjänar erinras, att genom lagen den 18 december 1908 upphävts förutvarande bestämmelser om självspillingars jordfästning i stillhet.

På grund av dessa återopade förhållanden medgav första kammaren vid 1930 års riksdag en interpellations framställande. I följd av den då sittande regeringens hastiga avgång medhanns ej något svar. Jag hemställer därför ånyo om kammarens tillstånd att få till ecklesiastikministern framställa följande spørgsmål:

När kan från regeringens sida förväntas initiativ till upphävande av gällande bestämmelser om att lik efter självspillingar skola utlämnas till de anatomiska institutionerna vid de medicinska fakulteterna i Uppsala, Stockholm och Lund?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørgsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.47 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.